

Manifest till Sveriges folk.

Utmaningen.

I borggrådsteat till det av högers icensatta och ledde s. k. bondelaget trädde kongen, på oansvariga rådgivares tillskyndan, personligen fram för en rustningspolitik i strid mot den, som förordats av hans ansvariga statsråd, och för krav som syftade till ännu vida tyngre bördor för folket. Genom denna kongens utmanande personliga inblandning drevs den ur vänstervägen 1911 framgångs regeringen bort från sina platser, och en ny ministär tillkallades, med uppdrag att söka med lock eller pock erhålla svenska folkets sanktion på de kungliga infästelserna från borggården.

Till åtydnad härav har nu andra kammaren upplöst. Valmännen skola en extra gång före de allmänna valen i höst genomgå en valstrid, där *alla* vapen komma att användas, skrämsel och påtryckning, logn och förtal, för att om det vore möjligt vrida om folkmeningen och lägga densamma till en fotapall för kungens och berremaktens vilja.

Genom själva det sätt varpå denna valstrid framvingats blir densamma, hur man än nu söker vrida sig därifrån, med ofrånkomlig nödvändighet i första rummet en kamp för eller mot den *personliga kungamakten* i vårt land. En hovkamarilla, som bland sig räknar otända uppviare mot riksdagens makt över statslivet, har skjutit fram kongen till det inkonstitutionella steget att utan betäckning av någon inför riksdagen ansvarig rådgivare, i strid tvärtom mot deras varningar, proklamera en personlig politik i rustningsfrågan, om vilken utställelsen gavs att den "lekgår jag icke".

Folkets vilja, ingen annans, skall råda.

På den utmaningen måste nu svenska folket först och främst ge sitt otvetydiga svar. Det måste bli klart en gång för alla om i vårt land en regering, som stöder sig på valmännens och riksdagens flertal, skall kunna även i framtiden plötsligt hindras och avbrytas i arbetet efter sina utstakade linjer därifrån att det faller monarken in att stiga fram och förklara att *han* "ingalunda delar en sådan upplåtning" eller att *han* "icke frångår" vissa krav.

Ett sådant sakernas tillstånd vore ovärdigt ett självstyrande folk. Vad som hänt är ett återfall till det kungliga allenastyrandes anspråk. Det står i oförsonlig strid mot hela den fortgående ökning av folkets makt genom riksdagen över regeringen och hela statsstyrelsen, som utgör den djupaste innebörden av de gångna årtiondenas framryckning, inom den formellt orubade förfatningens ram, till allt klarare demokratiskt innehåll. Och när nu hela nationen varit vittne till vad som passerat, hjälper det icke det bittersta att det nu elerät i ord bekräftar, att ingen som helst strävan i riktning av personlig kungamakt skulle hos vederbörande föredras. Tvärtom, när i samma andrag förklaras att "hittills" — alltså även när borggrådsteatets utmaningar framfördes — "grundlagens anda" blivit troget följt, så framgår därav blott så mycket klarare, att man på det hållet ännu icke alls synes fatta vilket svårt ingrepp den personliga kungamakten här gjort i den folkliga styrelsemakten. Så mycket nödvändigare då att svenska folket nu genom valen gör klart för *alla* att vi *erät från varje förmönderkap av personlig kungamakt*, att vi, så länge en kungamakt består, fördrå *bestända garantier* mot varje ingrepp i folkets självstyrelse, vilken under *alla* förhållanden måste hävdas.

Orubbligt fast i denna strid för folkets rätt står socialdemokratien. Varje röst för arbetarpartiets män är ett svar som skall höras och förstås: *folkets vilja*, ingen annans, skall ensam slutligt avgöra i Sveriges land.

Ett frigjort folk — ett starkt folk.

Men här framför allt annat viktigt det är, att nationen såhunda visar sig stå oböjligt rak i ryggen mot gäspningsanspråk från kungamakten här — den strid, som nu skall utspelas, gäller också om vårt land skall oöjligt dragas med i den vanstygga bestånden av ständigt ökade kappsträngningar.

Socialdemokratien strävar med all sin makt till fred och broderskap mellan alla nationers arbetande folk, frigjort från kapitalismens utövning och från alla former av förtryck och tyranni. Socialdemokratien är därför en oförsonlig fiende till den moderna militarismen och allt dess väsende. Arbetarklassen parti är det enda som konsekvent och i alla länder motsäger sig dess omätliga anspråk.

Men värande i en tid, då ännu härskande klasser och rikars republik visar sig kunna göra den internationella sammanlevnaden osäker, måste även socialdemokratien i det arbetande folkets vilgor taga sin andel i de föreställningar, som kunna befrens tillvarde oundgängliga för att mot möjliga försök till övergrepp eller neutralitetsbristning vässa vårt folks självständighet, dess frihet och framtid.

För vårt parti står vårt folks militära värskraft mot ännu tillräckligt överskådligt från en härskande yttre fiende i oöjligt samband med uppbyggandet av landets *inne styrka*. Staten ämnas kungliga hjälp och stöd åt de arbetande klasserna i deras arbete för en färd och bättre tillvaro, energiska ligårder från det allmänna stål för att bränja och betygga *hela* folket materiella och kulturella utveckling, djupgående demokratiska reformer, skattebördornas utjämning till att liggas efter verkliga bekräftelser — allt sådant är *oundgängliga* beständigheter av ett dugligt värd för vår självständighet och våra framtidsvälbitar.

Därför kunde socialdemokratien vid 1911 års val med kraft framhålla att dessa nödvändiga delar av landets verkliga värskraft tillitl föremått och trängts undan för de uppgående anspråken från de härskande klasserna på ständigt ökade militärbördor. Vi krävde att man skulle vänds om på den tabba vägen och genom nedskärning och begränsning av allt för tyngande sådana bördor bereda tillbörlig plats för nationens sunda värd och utveckling.

Minska folkets bördor!

Sedan dess har en utredning av Sveriges försvarsfråga företagits ur vidare synpunkter än enbart dem, som företräddas av "sakskunskapen inom min armé". Försvarsberedningarnes grundläggande arbete om den ekonomiska ramen, inom vilken våra militära utgifter måste begränsas för att ej oskäligt inkräkta på andra nödvändiga samhällsbehov, har till fullo bekräftat vad vi då förutsatte. *Nedsättning och begränsning av de årliga militärbördorna* är oundgängligen av nöden för att åstadkomma en sådan avvägning mellan civila och militära krav att därmed i verkligheten den *största* styrkan vinnes för land och folk.

Det har genom försvarsberedningarnas arbeten framgått att, därest ej *nödvändiga reformer* skola undanskjutats och *dyrtiden* fortfarande skall få tynga som hittills på landets fattiga befolkning, så *måste* en nedsättning ske från *nuvarande* några och 80 miljoner till en militär totalkostnad på högst *70 mil. kr.* Det är samerligen ändå en summa så stor, nödlagd på krigsbarbariets altare, att den på det kraftigaste motiverar alla ansträngningar för dess snara fortsatta nedbringande med arbetarklassens stigande internationella makt och uppbyggandet av ett ordnat rättstillstånd mellan de civiliserade folken.

Men det har också visat sig att inom denna ram *kan* skapas ett försvarsväsen till lands och sjöss, som i en viktig huvudsak, genom reservernas organisation, bättre än det nuvarande tillgodogör sig nationens levande kraft, men som inrymmer väsentliga besparingar, där sådant utan olägenhet kan ske. För flottans del läggs tyngdpunkten icke på halvstora, ändå för strider i öppna sjön otillräckliga F-båtar, utan på torpedförsvaret och framför allt undervattensbåtarna.

Statsråd
Föreläsningar
nr 111
(1911)
Fol
skat

